

**КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА**

Філософський факультет

Кафедра теоретичної і практичної філософії

**НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНИЙ КОМПЛЕКС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

«Феноменологія»

для студентів

галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	033 Філософія
освітній рівень	перший (бакалаврський)
освітня програма	Філософія
вид дисципліни	обов'язкова

Форма навчання	денна
Навчальний рік	2021/2022
Семестр	VI
Кількість кредитів ECTS	3
Мова викладання	українська
Форма заключного контролю	іспит

Викладач: д.ф.н. Кебуладзе В.І., професор кафедри теоретичної і практичної філософії

КИЇВ – 2022

Розробник: д.ф.н. Кебуладзе В.І., професор кафедри теоретичної і практичної філософії

Затверджено

«_____» _____ 2022р.

Зав. кафедри теоретичної і практичної
філософії

_____ (Шашкова Л.О.)

Протокол № _____ від «_____» _____
2022 р.

Схвалено науково - методичною комісією філософського факультету

Протокол від «_____» _____ 2022 року №__

Голова науково-методичної комісії _____ (Маслікова І.І.)

«_____» _____ 2022 року

ВСТУП

1. **Мета дисципліни** – Метою курсу є ознайомлення студентів із виникненням і розвитком феноменологічної філософії, а також поглиблене вивчення трансцендентальної феноменології як класичного варіанту феноменологічної концепції у сучасній західній філософії.;

2. **Вимоги до вибору навчальної дисципліни:**

1. До початку вивчення цього курсу студенти мусять **мати** концептуальні **знання** з теоретичної і практичної філософії, які дають розуміння сутності філософії, її функцій та ролі в історії культури; специфіки філософських проблем, особливостей взаємин філософії з наукою, релігією, мистецтвом як формами духовного життя людства; критичне осмислення особливостей і проблематики сучасних філософських концепцій та варіантів розв'язання філософських проблем; також студенти мають **знати** історію розвитку європейської філософії, а надто такі важливі її моменти, як Аристотелеву критику вчення про вродженні ідеї Канта, емпіризм і раціоналізм Нового часу, класичний трансценденталізм.
2. **Вміти** здійснювати аналітично-дослідну роботу; збирати та інтерпретувати наукову інформацію, обробляючи широкий масив літератури з практичної та теоретичної філософії, ставити конкретні цілі і завдання філософських досліджень та реалізовувати їх за допомогою обраних теоретичних підходів та методів; формувати філософську експертну думку через аналіз конфліктних, типових чи особливих ситуацій; оперувати різноманітними складовими теоретичної і практичної філософії у повсякденному житті і загальній соціальній практиці; полемізувати стосовно ключових філософських проблем, обираючи обґрунтоване рішення; розуміти природу онтологічних, гносеологічних, антропологічних, соціальних, культурних, правових, політичних, мовних та історичних явищ; давати оцінку стану і тенденціям розвитку сучасної культури, орієнтуватися в її новітніх практиках;
3. **Володіти елементарними навичками** розв'язувати складні задачі та практичні проблеми у процесі навчання та в дослідницькій діяльності; опрацьовувати великі масиви літератури з теоретичної та практичної філософії; аналітично обґрунтовувати цілі та напрямки досліджень з філософії, зокрема аналізувати філософські проблеми соціальної практики, прогнозувати відповідні тенденції та наслідки її розвитку, розробляти моделі її можливого вдосконалення; здійснювати

різні види дослідницької роботи (анотації, реферати, бібліографії) щодо тематики теоретичної та практичної філософії; належним чином представляти результати проведених досліджень; вільно здійснювати комунікацію в професійному середовищі.

3. **Анотація навчальної дисципліни:** дисципліна *феноменологія* належить до обов'язкових дисциплін та викладається у 6 семестрі бакалаврата.

Курс «Феноменологія» передбачає висвітлення найбільш характерної тематики сучасних феноменологічних досліджень, що склалась в межах основних методологічних стратегій філософії ХХ сторіччя.

Предмет курсу:

- історія виникнення феноменологічної філософії
 - феноменологічна критика психологізму, натуралізму та історицизму як форм релятивізму
 - поняття феномена у феноменології
 - природна настанова та феноменологічна редукція
 - інтенційність – універсальна характеристика досвіду свідомості
 - внутрішній час свідомості
 - інтерсуб'єктивність і тілесність
4. **Завдання (навчальні цілі)** – формування у студентів навичок самостійної орієнтації в концепціях та поняттях сучасної феноменології на основі опрацювання текстів Едмунда Гусерля і найбільш презентативних представників феноменологічного руху.

Дисципліна спрямована на формування наступних програмних компетентностей:

ЗК 2. Здатність вчитися й оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 3. Здатність до пошуку та аналізу інформації з різних джерел.

ФК 5. Здатність аналізувати сучасні філософські проблеми та вчення.

ФК 6. Здатність викладати міркування послідовно, логічно, систематично та аргументовано.

ФК 7. Здатність аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.

5. Результати навчання:

Результат навчання (1. знати; 2. вміти; 3. комунікація 4. автономність і відповідальність)		Методи викладання і навчання	Методи оцінювання	Відсоток у підсумковій оцінці з дисципліни
Код	Результат навчання			
	Знати:			
1.1	основні етапи в історії розвитку феноменології	Лекції, семінари, самостійна робота	Усна доповідь, конспекти першоджерел, відповідь на іспиті	10
1.2	Мати обізнаність щодо основних напрямів, тенденцій, проблематики сучасної феноменологічної філософії.	Лекції, семінари, самостійна робота	Усна доповідь, конспекти першоджерел, відповідь на іспиті	10
	Вміти:			
2.1	аналізувати та коментувати літературу з феноменологічної проблематики.	Лекції, семінари, самостійна робота	Усна доповідь, конспекти першоджерел, відповідь на іспиті	8
2.2	аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.	Лекції, семінари, самостійна робота	Усна доповідь, конспекти першоджерел, відповідь на іспиті	
	комунікація:			
3.1	мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності.навчання		Усна доповідь, відповідь на іспиті	6
	автономність і			

	Відповідальність:			
4.1	Уникати симуляцій, плагіату та інших виявів академічної недоброчесності у сфері професійної діяльності або навчання.	Самостійна робота	Усна доповідь, конспекти першоджерел, письмові роботи відповідь на іспиті	8

6. Співвідношення результатів навчання дисципліни із програмними результатами навчання

Результати навчання дисципліни	1.1	1.2	2.1	2.2	3.1	4.1
	Програмні результати навчання					
ПРН 3. Знати основні етапи, напрямки в історії світової та вітчизняної філософії.	+					
ПРН 4. Аналізувати та коментувати літературу з філософської, соціокультурної та загальногуманітарної проблематики			+			
ПРН 6. Мати обізнаність щодо основних напрямів, тенденцій, проблематики сучасної філософії.		+				
ПРН 11. Вміти аналізувати міркування та робити ґрунтовні смислові узагальнення, висновки.				+		
ПРН 14. Уникати симуляцій, плагіату та інших виявів академічної недоброчесності у сфері професійної діяльності або навчання.						+
ПРН 15. Мати навички ведення інтелектуальних дискусій на засадах діалогу, відкритості й толерантності.					+	

7. Схема формування оцінки:

7.1. Форми оцінювання

Контроль знань здійснюється за системою ECTS, яка передбачає дворівневе оцінювання засвоєного матеріалу, зокрема **оцінювання теоретичної підготовки** – результати навчання (**знання 1.1 – 1.4**), що складає 40% від загальної оцінки та **оцінювання**

практичної підготовки – результати навчання (**вміння 2.1-2.4**); (**комунікація 3.1-3.2**); (**автономність та відповідальність 4.1**), що складає 60% загальної оцінки.

Оцінювання семестрової роботи:

1. **Усна доповідь, доповнення та участь в дискусіях на семінарах:** РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 2.4, 3.1, 3.2, 4.1 – 27 / 45 балів
2. **Самостійна робота №1:** РН 1.2, 2.1, 3.1, 4.1 – 12 / 20 балів
Самостійна робота №2: РН 1.4, 2.2, 3.1, 4.1 – 12 / 20 балів
Самостійна робота №3: РН 1.4, 2.2, 3.1, 4.1 – 12 / 20 балів

Семестрову кількість балів формують бали, отримані студентом у процесі засвоєння матеріалу з усіх (двох) частин навчальної дисципліни. Загальна семестрова оцінка складаються із балів, отриманих за 1) аудиторну роботу (усні доповіді, доповнення та участь в дискусіях на семінарах), 2) самостійну роботу (письмова робота з феноменологічної методології).

Всі види робіт в семестрі мають в підсумку:

- в максимальному вимірі $100 \text{ балів} \times 0,6 = 60 \text{ балів}$
- в мінімальному вимірі $60 \text{ балів} \times 0,6 = 36 \text{ балів}$

У разі відсутності на семінарському занятті студент має відпрацювати завдання на семінар в письмовій формі.

Підсумкове оцінювання у формі іспиту:

Іспит у письмовій формі - РН 1.1, 1.2, 1.3, 1.4, 2.1, 2.2, 2.3, – 24 / 40 балів

Екзаменаційне оцінювання відбувається в письмовій формі. Білет складається з 2 питань, кожне з яких оцінюється за шкалою 20 балів, що в загальному підсумку дає 40 балів за іспит.

Студент не допускається до іспиту, якщо під час семестру набрав менше, ніж 20 балів.

Для отримання загальної позитивної оцінки з дисципліни оцінка за іспит не може бути меншою 24 балів. У випадку, коли студент на іспиті набрав менше 24 балів, вони не додаються до семестрової оцінки (незалежно від кількості балів, отриманих під час навчального періоду). В екзаменаційній відомості у колонці «бали за іспит/ екзамен» ставиться «0», а в колонку «підсумкова оцінка з дисципліни» переноситься лише кількість балів, отриманих під час семестру. Рекомендований мінімум допуску до іспиту – 36 балів

Таким чином, підсумкова оцінка з дисципліни (мінімум 60, максимум 100 балів) складається із суми кількості балів за семестр (мінімум 36, максимум 60 балів) та екзаменаційної роботи (мінімум 24, максимум 40 балів).

При простому розрахунку отримуємо:

	Семестрова кількість балів	Іспит	Підсумкова оцінка з дисципліни
<i>Мінімум</i>	36	24	60
Максимум	60	40	100

7.2 Організація оцінювання:

Семестрова робота		Семестрова кількість балів	
		Min – 36 бали	Max – 60 балів
Аудиторна робота: усна доповідь на семінарі, доповнення, участь в дискусіях	До теми: 2, 4, 6, 7-11 протягом семестру. У разі відсутності студента на занятті, теми необхідно відпрацювати в письмовому вигляді	«3» x 9 = 27	«5» x 9 = 45
Самостійна робота	Письмова робота з феноменологічної методології	«3» x 3 = 9	«5» x 3 = 15
Загальна семестрова оцінка		36	60

Критерії оцінювання:

1. Аудиторна робота:

Усна доповідь

5 балів – студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, використовуючи обов’язкову та додаткову літературу

4 бали - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов’язкову літературу. Допускаються несуттєві неточності

3 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, не спирається на необхідну навчальну літературу, Має у відповіді суттєві неточності

2 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповіді

Доповнення / участь в дискусіях

3 бали – доповнення змістовне, ґрунтовне, конструктивно доповнює обговорення теми,

2 бали – доповнення змістовне

1 бал – доповнення містить інформацію, що суттєво не розширює дискусію

2. Самостійна робота:

20-16 балів студент у повному обсязі володіє матеріалом, вільно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість здійсненого дослідження

15-12 балів - студент у достатньому обсязі володіє матеріалом, вільно його презентує, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження. Допускаються несуттєві неточності

11-0 балів - в цілому володіє матеріалом, але фрагментарно та поверхово його презентує, не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань. Робота містить суттєві помилки.

3. Кожне питання в екзаменаційній роботі (в білеті 2 питання):

20-16 балів студент у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову та додаткову літературу, демонструє самостійність письмової роботи

15-11 балів - студент у достатньому обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно його викладає, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність письмової роботи. Допускаються несуттєві неточності

10-6 балів - в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну

навчальну літературу, робота містить суттєві неточності

5-0 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань

7.3 Шкала відповідності:

Відмінно / Excellent	90-100
Добре / Good	75-89
Задовільно / Satisfactory	60-74
Незадовільно / Fail	0 59

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН ЛЕКЦІЙ І СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

№ п/п	Назва лекції	Кількість годин		
		Лекції	Семінари	Самостійна робота
<i>Частина 1.</i>				
1	Проблема періодизації творчості Едмунда Гусерля	2	2	2
2	Теоретичні витoki феноменології. Зародження феноменологічних ідей	2	2	3
3	Формування і трансформація трансцендентальної феноменології	2	2	3
4	Розвиток феноменологічних ідей у працях учнів і послідовників Е. Гусерля.	4	2	3
<i>Частина 2.</i>				
5	Поняття феномена у феноменології	2	2	3
6	Феноменологічна концепція природної настанови	2	2	3
7	Феноменологічна редукція – засаднича	2	2	3

	процедура феноменологічної методології			
8	Інтенційність – універсальна характеристика свідомості	4	4	3
9	Феноменологія внутрішньої часосвідомості	4	4	3
10	Інтерсуб'єктивність – новий вимір трансцендентальної свідомості	4	4	3
11	Феноменологічна концепція тілесності	2	2	3
	ВСЬОГО	30	28	32

Загальний обсяг 90 год., в тому числі:

Авдиторні 58 год, в тому числі:

Лекції 30 год.

Семінари 28 год.

Самостійна робота 32 год.

ТЕМИ ТА ПЛАНИ ЛЕКЦІЙ

Лекція 1. Проблема періодизації творчості Едмунда Гусерля

1. Дофеноменологічний і феноменологічний період.
2. Реалістична та трансцендентальна феноменологія
3. Статична та генетична феноменологія.
4. Впливи, які зазнавав Е. Гусерль у різні періоди розвитку феноменологічної філософії

Лекція 2. Теоретичні витoki феноменології. Зародження феноменологічних ідей

1. Вплив інтенційної психології Ф. Brentano на Е. Гусерля. Психологічне обґрунтування математики у “Філософії арифметики”.
2. Критика Фреге та реакція на неї Гусерля. Критика психологізму в I томі “Логічних досліджень”.
3. Феноменологія і платонізм. II том “Логічних досліджень”. Формування першого варіанта феноменології як дескриптивної науки.

Лекція 3. Формування і трансформація трансцендентальної феноменології

1. Програма розбудови феноменологічної філософії у праці “Філософія як строга наука”. Критика натуралізму та історизму.
2. Розробка трансцендентального варіанту феноменології в “Ідеях до чистої феноменології і феноменологічної філософії”.
3. Генетична феноменологія “Картезіанських медитацій”. Вихід до інтерсуб’єктивної проблематики.
4. “Криза європейських наук і трансцендентальна феноменологія”. Повернення до історизму чи новий варіант трансценденталізму?

Лекція 4. Розвиток феноменологічних ідей у працях учнів і послідовників Е. Гусерля.

1. Розробка феноменологічної концепції Гусерля та її історико-філософський аналіз.
2. Вплив Гусерля на оригінальні філософські концепції XX століття.
3. Застосування феноменологічної методології у гуманітарних науках.

Лекція 5. Поняття феномена у феноменології

1. Повсякденне і філософське розуміння поняття “феномен”.
2. Поняття “феномен” в класичному трансценденталізмі.

3. Відмінність феноменологічного розуміння поняття феномена від класичної концепції феномена.

Лекція 6. Феноменологічна концепція природної настанови

1. Елементи світу природної настанови.
2. Темпорально-просторовий горизонт світу природної настанови.
3. Генеральна теза природної настанови та її виключення у феноменологічному ероче.

Лекція 7. Феноменологічна редукція – засаднича процедура феноменологічної методології

1. Елементи світу природної настанови.
2. Темпорально-просторовий горизонт світу природної настанови.
3. Генеральна теза природної настанови та її виключення у феноменологічному ероче.

Лекція 8. Іntenційність – універсальна характеристика свідомості

1. Історія виникнення поняття “інтенція”.
2. Концепція інтенційності у II томі “Логічних досліджень”.
3. Трансцендентальна концепція інтенційності в “Ідеях чистої феноменології і феноменологічної філософії”.
4. Проблематизація поняття інтенційності в історії розвитку феноменологічної філософії.

Лекція 9. Феноменологія внутрішньої часосвідомості

1. Історичні витоки феноменологічної концепції часосвідомості.
2. Ретенційно-протенційний вимір свідомості.
3. Рівні конституювання часосвідомості.

Лекція 10. Інтерсуб’єктивність – новий вимір трансцендентальної свідомості

1. Проблема подолання соліпсизму “Ідей до чистої феноменології і феноменологічної філософії” у “Картезіанських медитаціях”. Історичні витоки феноменологічної концепції інтерсуб’єктивності.
2. Класична концепція трансцендентальної інтерсуб’єктивності у V Картезіанській медитації.

3. Розвиток і трансформація концепції інтерсуб'єктивності у творах послідовників Гусерля.

Лекція 11. Феноменологічна концепція тілесності

1. Характеристики тілесного буття (Декарт, Гусерль, Мерло-Понті, Вальденфельс).
2. Онтологічні виміри тілесності (Сартр).

ТЕМИ ТА ПЛАНИ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

Семінар 1. Критика психологізму в I томі „Логічних досліджень“ (I частина)

1. Аргументація психологістів і контраргументація антипсихологістів.
2. Емпіричні наслідки психологізму та їх критика Е. Гуссерлем.

Список літератури

1. Гуссерль Э Логические исследования. Т. I// Философия как строгая наука. – Новочеркасск, 1994, с. 212-230.
2. Кебуладзе В. Феноменология досвіду. – К.: Дух і Літера, 2012. – С. 92–98.
3. Причепій Є. М. Феноменологічна теорія свідомості Е. Гуссерля. – К., 1971.
4. Wild J. Husserls Critique of Psychologism: its Historic Roots and Contemporary Relevance// Philosophical Essays in Memory of Edmund Husserl. – Cambridge, 1940.

Семінар 2. Критика психологізму в I томі „Логічних досліджень“ (II частина)

1. Психологізм як форма скептичного релятивізму.
2. Критичний аналіз передсудів психологізму.

Список літератури

1. Гуссерль Э Логические исследования. Т. I// Философия как строгая наука. – Новочеркасск, 1994, с. 254-308.
2. Кебуладзе В. Феноменология досвіду. – К.: Дух і Літера, 2012. – С. 92–98.
3. Причепій Є. М. Феноменологічна теорія свідомості Е. Гуссерля. – К., 1971.
4. Wild J. Husserls Critique of Psychologism: its Historic Roots and Contemporary Relevance// Philosophical Essays in Memory of Edmund Husserl. – Cambridge, 1940.

Семінар 3. Критика натуралізму й історицизму як форм релятивізму і програма розбудови феноменологічної філософії у статті Е.Гуссерля “Філософія як строга наука”

1. Критика натуралізму.
2. Критика історицизму.

Список літератури

1. Гуссерль Э Философия как строгая наука.// Философия как строгая наука. – Новочеркасск, 1994, с. 129-174.

2. Кебуладзе В. Феноменологія досвіду. – К.: Дух і Літера, 2012. – С. 92–98.
 3. Причепій Є. М. Феноменологічна теорія свідомості Е. Гуссерля. – К., 1971.
- Семінар 4. Феномен – базове феноменологічне поняття

1. Розрізнення понять “феномен” і “ноумен” у філософії Канта.
2. Нове розуміння поняття феномена в феноменології.
3. Співвідношення понять “феномен”, “факт”, “сутність”.

Список літератури

1. Гуссерль Е. Ідеї чистої феноменології і феноменологічної філософії: Книга перша. Загальний вступ до чистої феноменології; [пер. з нім. і коментарі В. Кебуладзе]. – Харків: Фоліо, 2020. – С. 11–43. – (Бібліотека класичної світової наукової думки).
2. Кант І. Критика чистого розуму. – К.: Юніверс, 2000.
3. Кебуладзе В. Феноменологія досвіду. – К.: Дух і Літера, 2012. – С. 105–108.
4. Сартр Ж.-П. Буття і ніщо. – К., 2001, с. 7-11.
5. Хайдеггер М. Бытие и время. – М., 1997, с. 28-31.

Семінар 5. Поняття природної настанови

1. Елементи світу природної настанови.
2. Просторово-часова перспектива світу природної настанови.
3. Генеральна теза природної настанови.
4. Виключення природної настанови.

Список літератури

1. Гуссерль Е. Ідеї чистої феноменології і феноменологічної філософії: Книга перша. Загальний вступ до чистої феноменології; [пер. з нім. і коментарі В. Кебуладзе]. – Харків: Фоліо, 2020. – С. 61–69. – (Бібліотека класичної світової наукової думки).
2. Лембек К.-Х. “Естественные” мотивы трансцендентальной установки? К проблеме метода в феноменологии// Феноменологія і філософський метод. – К., 2000, с. 195-212.

Семінар 6. Феноменологічна редукція

1. Історичні передумови виникнення концепції феноменологічної редукції:
 - а) феноменологічна редукція та еросхе;
 - б) феноменологічна редукція та метод універсального сумніву.
2. Рівні феноменологічної редукції.

3. Проблеми, що виникають в ході реалізації феноменологічної редукції.

Список літератури

1. Гуссерль Е. Ідеї чистої феноменології і феноменологічної філософії: Книга перша. Загальний вступ до чистої феноменології; [пер. з нім. і коментарі В. Кебуладзе]. – Харків: Фоліо, 2020. – С. 119–132. – (Бібліотека класичної світової наукової думки).
2. Гуссерль Э. Феноменология// Логос. - № 1. – 1991, с. 12-21.
3. Кебуладзе В. И. К вопросу о трансформации феноменологического метода// Феноменология і філософський метод – К., 2000, с. 105-111.
4. Кебуладзе В. И. Концепция феноменологической редукции в философии Э. Гуссерля// Київський університет імені Тараса Шевченка. Вісник: Філософія. Політологія, Київ, 1998, с. 28-32.
5. Лембек К.-Х. “Естественные” мотивы трансцендентальной установки? К проблеме метода в феноменологии// Феноменология і філософський метод. – К., 2000, с. 195-212.

Семінар 7. Іntenційність – суттєва характеристика свідомості

1. Спрямованість свідомості на предмет.
2. Іntenційний предмет і ноема, поняття аппрезентації.
3. Ноеза, ноема, смисл, кореляція ноези та ноєми.

Список літератури

1. Гуссерль Э. Амстердамские доклады// Логос. - № 3. – 1992, с. 62-81; №5. – 1994, с. 7-24
2. Гуссерль Е. Ідеї чистої феноменології і феноменологічної філософії: Книга перша. Загальний вступ до чистої феноменології; [пер. з нім. і коментарі В. Кебуладзе]. – Харків: Фоліо, 2020. – С. 191–212. – (Бібліотека класичної світової наукової думки).
3. Кебуладзе В. Феноменология досвіду. – К.: Дух і Літера, 2012. – С. 129–183.
4. Gurwitsch A. On the Intentionality of Consciousness// Philosophical Essays in Memory of Edmund Husserl. – Cambridge, 1940.

Семінар 8. Внутрішня часосвідомість

1. Специфіка феноменологічної концепції часу.
2. Ретенційно-протенційний вимір часу.

3. Ретенція та репродукція.
4. Рівні конституювання часу.

Список літератури

1. Гуссерль Э. Феноменология внутреннего сознания времени. – М., 1994.
2. Молчанов В. И. Время и сознание. Критика феноменологической философии. – М., 1988.

Семінар 9. Теорія інтерсуб'єктивності

1. Феноменологічна редукція в інтерсуб'єктивній сфері.
2. Способи конституювання Іншого:
 - а) аппрезентація;
 - б) парування.
3. Рівні інтермонадної єдності.

Список літератури

1. Гуссерль Е. Картезіанські медитації. – К.: Темпора, 2020. – С. 189–284.
2. Кебуладзе В. Феноменологія досвіду. – К.: Дух і Літера, 2012. – С. 225–229.

Семінар 10. Феноменологічна концепція тілесності

1. Живе тіло і фізичне тіло. Уміцєвленість і простір.
2. Характеристики тілесності.
3. Моє тіло і тіло Іншого. Третій онтологічний вимір тілесного буття.

Список літератури

1. Вальденфельс Б. Топографія Чужого: студії до феноменології Чужого. – К., 178-179.
2. Гуссерль Е. Картезіанські медитації. – К.: Темпора, 2020. – С. 189–284.
3. Кебуладзе В. Феноменологія досвіду. – К.: Дух і Літера, 2012. – С. 225–241.
4. Мерло-Понті М. Феноменологія сприйняття. – К., 2001.
5. Сартр Ж.-П. Буття і ніщо. Нарис феноменологічної онтології – К., 2001, с. 432-504.

ВИМОГИ ДО САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ

Письмова робота з феноменологічної методології

Спираючись на тексти першоджерел, висвітлити такі моменти феноменологічної методології:

Самостійна 1. Поняття феномена.

Література:

1. Гусерль Е. Ідеї чистої феноменології і феноменологічної філософії: Книга перша. Загальний вступ до чистої феноменології; [пер. з нім. і коментарі В. Кебуладзе]. – Харків: Фоліо, 2020. – С. 11–43. – (Бібліотека класичної світової наукової думки).
2. Кебуладзе В. Феноменологія досвіду. – К.: Дух і Літера, 2012. – С. 105–108.
3. Сартр Ж.-П. Буття і ніщо. – К., 2001, с. 7-11.

Самостійна 2. Природна настанова та її вимкнення у феноменологічній редукції.

Література:

Гусерль Е. Ідеї чистої феноменології і феноменологічної філософії: Книга перша. Загальний вступ до чистої феноменології; [пер. з нім. і коментарі В. Кебуладзе]. – Харків: Фоліо, 2020. – С. 61–69, 119–132. (Бібліотека класичної світової наукової думки).

Самостійна 3. Іntenційність – засадова характеристика досвіду свідомості.

Література:

1. Гусерль Е. Ідеї чистої феноменології і феноменологічної філософії: Книга перша. Загальний вступ до чистої феноменології; [пер. з нім. і коментарі В. Кебуладзе]. – Харків: Фоліо, 2020. – С. 191–212. – (Бібліотека класичної світової наукової думки).
2. Кебуладзе В. Феноменологія досвіду. – К.: Дух і Літера, 2017. – С. 129–183.

Вимоги до виконання роботи: опрацювання тексту здійснюється у форматі документу Word із цитуванням та відповідними власними зауваженнями та поясненнями до авторського тексту.

Обсяг роботи: 2-3 сторінки тексту формату А4.

Оцінювання: за умови виконання зазначених вимог максимальна загальна оцінка письмової роботи складає 5 балів.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

1. Гусерль Досвід і судження. Дослідження генеалогії логіки; [пер. з нім. і післямова В. Кебуладзе] – Харків: Фоліо, 2018. (Бібліотека класичної світової наукової думки).
2. Гусерль Е. Ідеї чистої феноменології і феноменологічної філософії: Книга перша. Загальний вступ до чистої феноменології; [пер. з нім. і коментарі В. Кебуладзе]. – Харків: Фоліо, 2020. – (Бібліотека класичної світової наукової думки).
3. Гусерль Е. Картезіанські медитації. Вступ до феноменології; [пер. з нім. передмова і коментарі А. Вахтеля]. – К.: Темпора, 2021. – (Філософія).
4. Гуссерль Э. Амстердамские доклады. Феноменологическая психология// Логос. – № 3. – М., 1992, с. 62-80, №5. – 1994, с. 7-24.
5. Гуссерль Э. Кризис европейских наук и трансцендентальная феноменология.
6. Гуссерль Э. Логические исследования. Прологомены к чистой логике. Т. I. – К., 1995.
7. Гуссерль Э. Логические исследования. Исследования по феноменологии и теории познания. Т. II. – М., 2001.
8. Гуссерль Э. Метод прояснения// Современная философия науки. – М., 1996.
9. Гуссерль Э., Деррида Ж. Начало геометрии. – М., 1996.
10. Гуссерль Э. Феноменология// Логос. – № 1. – М. 1991, с. 12-21.
11. Гуссерль Э. Феноменология внутреннего сознания времени. – М., 1994.
12. Гуссерль Э. Философия как строгая наука. – Новочеркасск, 1994.
13. Гуссерль Е. Формальна і трансцендентальна логіка. Досвід критики логічного розуму// Зарубіжна філософія ХХ століття. – К., 1993.
14. Husserl E. Cartesianische Meditationen und Pariser Vorträge// Husserliana. Bd. I. – Den Haag, 1950.
15. Husserl E. Die Krisis der europäischen Wissenschaften und die transzendente Phänomenologie// Husserliana. Bd. VI. – Den Haag, 1954.
16. Husserl E. Erfahrung und Urteil – Hamburg, 1954.
17. Husserl E. Ideen zu einer reinen Phänomenologie und phänomenologischen Philosophie. Erstes Buch. Allgemeine Einführung in die reine Phänomenologie// Husserliana. Bd. III/1. – Den Haag, 1976.
18. Husserl Logische Untersuchungen. Zweiter Band. I Teil- Untersuchung zur Phänomenologie und Theorie der Erkenntnis// Husserliana, Bd. XIX/1 – Den Haag, 1992.
19. Husserl Logische Untersuchungen. Zweiter Band. 2 Teil- Untersuchung zur Phänomenologie und Theorie der Erkenntnis// Husserliana, Bd. XIX/2 – Den Haag, 1992.
20. Бинсвангер Л. Бытие-в-мире. – М., 1999.

21. Бинсвангер Л. Феноменология и психопатология// Логос. – № 3. – М., 1992, с. 125-135.
22. Вальденфельс Б. Вступ до феноменології. – К., 2002.
23. Вальденфельс Б. Топографія Чужого: студії до феноменології Чужого. – К., 2004.
24. Гідьдебранд Д. Що таке філософія? – К.: Колесо, 2008.
25. Ингарден Р. Введение в феноменологию Эдмунда Гуссерля. – М., 1999.
26. Кант І. Критика чистого розуму. – К.: Юніверс, 2000.
27. Кебуладзе В. І. Бернгард Вальденфельс – феноменолог Чужого// Вальденфельс Б. Топографія Чужого. – К., 2004, с. 198-202.
28. Кебуладзе В. І. Феноменологічне поняття інтелектуальної інтуїції та його обґрунтування у філософії Густава Шпета// Національний університет “Києво-Могилянська Академія”. Наукові записки. Філософія та релігієзнавство, К., 2002, с. 86-90.
29. Кебуладзе В. Феноменологія досвіду. – К.: Дух і Лтера, 2017
30. Кошарний С. Феноменологічна концепція філософії Е. Гуссерля: критичний аналіз / Кошарний Степан. – К.: Укр. центр духов. культури, 2005.
31. Лембек К.-Х.. “Естественные” мотивы трансцендентальной установки? К проблеме метода в феноменологии// Феноменология і філософський метод. – К., 2000, с. 195-212.
32. Молчанов В. И. Время и сознание. Критика феноменологической философии. – М., 1988.
33. Мерло-Понті М. Феноменологія сприйняття. – К., 2001.
34. Паточка Я. Єретичні есе про філософію історії. – К., 2001.
35. Причепій Є. М. Феноменологічна теорія свідомості Е. Гуссерля. – К., 1971
36. Сартр Ж.-П. Буття і ніщо. – К., 2001.
37. Хайдеггер М. Бытие и время. – М., 1997.
38. Хайдеггер М. Основные проблемы феноменологии. – М., 2001.
39. Шелер М. Избранные произведения. – М., 1994.
40. Шеллинг Ф. В. Й. К истории новой философии (Мюнхенские лекции)// Шеллинг Ф. В. Й. Сочинения в двух томах. Т. 1. – М., 1989, с. 387-560.
41. Шпет Г. Явление и смысл. Феноменология как основная наука и ее проблемы. – М., 1914.
42. Шюц А., Лукман Т. Структури життєсвіту. – К., 2004.
43. Шюц А. Смысловая структура повседневного мира. – М., 2003.
44. Шюц А. Феноменология и социальные науки// Феноменология і практична філософія. – К., 2003, с. 189-205.
45. Ясперс К. Общая психопатология// Логос. – №5. – 1994, с. 42-86.
46. Ясперс К. Феноменологическое направление исследования в психопатологии// Логос. – № 5. – 1994, с. 25-41.

47. Fink E. Die phänomenologische Philosophie Edmund Husserls in der gegenwärtigen Kritik// Kant-Studien, Band XXXVIII. – Berlin, 1933, S. 319-383.
48. Kebuladze V. Das phänomenologische Bild des Menschen. Das Bild des phänomenologisierenden Menschen// Person, Community and Identity, Cluj-Napoca, 2003, S. 8-14.
49. Leeuw van der G. Phänomenologie der Religion. – Tübingen, 1970.
50. Philosophical Essays in Memory of Edmund Husserl. – Cambridge, 1940.
51. Schmitz H. Subjektivität. Beiträge zur Phänomenologie und Logik. – Bonn, 1968.
52. Schütz A. Der sinnhafte Aufbau der sozialen Welt. – Wien, 1960.
53. Waldenfels B. Das leibliche Selbst. Vorlesungen zur Phänomenologie des Leibes. – Frankfurt am Main, 2000.